

ZAPISNIK

sa 23. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, održane 18. decembra 2013. godine

Sjednica je počela u 10 sati.

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članice Odbora: mr Branka Tanasijević, Draginja Vuksanović, Ljerka Dragičević, prof.dr Jelisava Kalezić, dr Ljiljana Đurašković i doc.dr Branka Bošnjak,

Sjednici su prisustvovali: Nikola Vukićević, v.d.pomoćnika ministra finansija, Mersudin Gredić, sekretar Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Nikola Dedeić, sekretar Ministarstva rada i socijalnog staranja, Nebojša Todorović, pomoćnik ministra zdravlja, dr Mira Jovanovski Dašić, pomoćnica ministra zdravlja, Zdenka Perović, sekretarka institucije Zaštitnika i Marijana Radunović, savjetnica u Kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima.

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

Za sjednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

PREDLOG ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE ZA 2014. GODINU

Odbor je usvojio zapisnike sa 16. i 18. sjednice Odbora, bez primjedbi.

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, predsjednica Odbora je saopštila da Odbor saglasno članu 137 stav 4 Poslovnika Skupštine razmatra Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu, sa rodno aspekta, kao zainteresovano radno tijelo, u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice: Ministarstvo za ljudska i manjinska prava - program Ostvarivanje rodne ravnopravnosti i program Unapređenje položaja RAE populacije; Ministarstvo rada i socijalnog staranja - program Centri za socijalni rad, program Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu i program Socijalna, boračka i invalidska zaštita; Ministarstvo zdravlja ; Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore; Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore – program Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima.

Mersudin Gredić, sekretar Ministarstva za ljudska i manjinska prava informisao je Odbor da budžet za ovu potrošačku jedinicu iznosi 1.174.472,90 €, što je u odnosu na 2013.godinu oko 32.000 € manje sredstava. Za program Ostvarivanje rodne ravnopravnosti sredstva su planirana u iznosu 61.525,40 € i uvećana su za 6.842 € u odnosu na 2013. godinu, zbog potrebe Ministarstva za kadrovskim jačanjem ovog odjeljenja. Za projekte koji se finansiraju donatorskim sredstvima Ministarstvo je obezbijedilo 80.000 €. Na programu Ostvarivanje rodne ravnopravnosti smanjeni su iznosi na pojedinim stavkama (ostala lična primanja i potrošni materijal), a uvećani iznosi koji se odnose na rashode za usluge. Najveći dio sredstava planiran je na izdatku Konsultantske usluge, projekti i studije - za edukaciju poslanika Skupštine Crne Gore, edukacije na temu većeg političkog učešća žena, edukacije državnih službenika, obuka državnih službenika, specijalističke obuke na temu rodne ravnopravnosti, okrugli sto na temu antitrafikinga itd. Ostale usluge namijenjene su za: obilježavanje 8. marta, obilježavanje Dana žena sa sela 15. oktobar, organizovanje tri foruma za saradnju sa NVO, promovisanje uspješnih žena u nauci, organizovanje sastanka regionalnih mehanizama za postizanje rodne ravnopravnosti, štampanje priručnika o rodnoj ravnopravnosti za državne službenike, organizovanje trećeg festivala ženskog stvaralaštva.

Predsjednica Odbora Nada Drobnjak, postavila je pitanja:

- Da li će se aktivnosti usmjerene ka osnaživanju Romkinja finansirati iz sredstava programa Ostvarivanje rodne ravnopravnost, jer u budžetu Ministarstva nije obrazložen dio iz koga se to može vidjeti, i

- Da li su sredstva za realizaciju obaveza koje proizilaze iz Rezolucije Evropskog parlamenta o položaju žena na Zapadnom Balkanu, a odnose se na rodnu ravnopravnost, planirana na programu Ostvarivanje rodne ravnopravnosti ili na programu Evropske integracije i ostvarivanje manjinskih prava.

U datom odgovoru Mersudin Gredić je saopštio da će se planirane aktivnosti finansirati iz sredstava programa Ostvarivanje rodne ravnopravnosti i donatorskih sredstava, uz mogućnost preusmjerenja dijela sredstava sa pozicija na koje je ukazala predsjednica Odbora, ukoliko se za tim ukaže potreba.

Prof.dr Jelisava Kalezić tražila je odgovor u pisanoj formi na pitanje – kakva je struktura svih zaposlenih u Ministarstvu prema stepenu obrazovanja, prema struci, kao i prema rodnoj i etničkoj pripadnosti.

Pomoćnik ministra rada i socijalnog staranja Nebojša Todorović informisao je Odbor da su sredstva za realizaciju programskih aktivnosti definisanih Planom za postizanje rodne ravnopravnosti, planirana na pozicijama programa Centri za socijalni rad i programa Socijalna, boračka i invalidska zaštita. Planirana sredstva su namijenjena za: implementaciju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, Strategije zaštite od nasilja u porodici i Protokola o postupanju u slučajevima nasilja u porodici, kao i aktivnosti definisanih kao obaveze Ministarstva i centara za socijalni rad. Ocjenjujući da će planirana sredstva biti dovoljna ukazao je na mogućnost obezbjeđenja dodatnih sredstava za projekte koji se realizuju u saradnji sa UNICEF-om i Kancelarijom UNDP-a u Crnoj Gori.

Tokom rasprave, Nebojša Todorović dao je odgovore na pitanja:

-dr Ljiljane Đurašković - zbog čega je za ovu potrošačku jedinicu izdvojeno manje sredstava u odnosu na 2013. godinu;

-doc.dr Branke Bošnjak - da li će dio planiranih sredstava za implementaciju Zakona o zaštiti od nasilja biti usmjeren na ekonomsko osnaživanje žena žrtava nasilja i da li je planirana podrška otvaranju sigurnih ženskih kuća;

- Nade Drobnjak koju je interesovalo zašto se sredstva za rad Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu planiraju u okviru tekuće budžetske rezerve, jer ta budžetska linija treba da bude vidljiva kako bi se znalo koliko je sredstava planirano;

- Ljerke Dragičević, u vezi sredstava za stručno usavršavanje zaposlenih u centrima za socijalni rad i obezbjeđenja sredstava za monitoring u cilju rješavanja problema prosjačenja, koji je evidentan.

Nebojša Todorović je saopštio da je budžet ove potrošačke jedinice smanjen iz razloga što su nakon usvajanja Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti preduzete aktivnosti na utvrđivanju standarda u sferi socijalne zaštite i doći će do smanjenja broja zaposlenih u centrima za socijalni rad. U okviru tri ključna prioriteta Strategije zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa, definisani su posebni ciljevi i programom zapošljavanja obuhvaćene su i žrtve nasilja. Kroz sva tri prioriteta definiše se dio koji se odnosi na osnaživanje ekonomskog položaja žena. Obaveza otvaranja skloništa za žene odnosno sigurnih ženskih kuća definisana je kroz Strategiju razvoja sistema socijalne i dječje zaštite i očekuje se obezbjeđenje sredstava za realizaciju ove aktivnosti. Ministarstvo finansija nije moglo da opredijeli sredstva na poziciji Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu iz razloga što do utvrđivanja Predloga zakona o budžetu, Zavod nije osnovan. U okviru potrošačke jedinice Ministarstva rada i socijalnog staranja, otvoren je poseban program, sa simboličnim iznosom sredstava. Osnivanje Zavoda kao razvojne institucije u sistemu socijalne i dječje zaštite, očekuje se tokom januara 2014. godine, a nakon toga slijedi budžetsko pozicioniranje sredstava iz tekuće budžetske rezerve. Sredstva za edukaciju zaposlenih u centrima za socijalni rad obezbjeđuju se od donatora odnosno partnera sa kojima se realizuju planovi i programi i ciljevi socijalne zaštite, a to su UNICEF i UNDP. Kontinuirano se radi na unaprjeđenju rada u centrima i edukuju zaposleni. Suzbijanje prosjačenja je prevashodno aktivnost policije, a centri za socijalni rad imaju određene podatke koji su rezultat rada policije.

Na primjedbu prof.dr Jelisave Kalezić da se u Predlogu zakona ne mogu vidjeti sredstva opredijeljena za istraživanje, pomoćnik ministra je odgovorio da će određena systemska istraživanja vršiti Zavod za socijalnu i dječju zaštitu i da će sredstva iz tekuće budžetske rezerve, kada se steknu uslovi da se Zavod formira, biti preusmjerena Zavodu.

Pomoćnik ministra zdravlja Nebojša Todorović saopštio je da se aktivnosti utvrđene planom za postizanje rodne ravnopravnosti ostvaruju kroz redovan rad institucija u sistemu zdravstva i da je u tom smislu budžet Ministarstva zdravlja uvećan u odnosu na 2013. godinu. Informisao je Odbor o aktivnostima planiranim za narednu godinu, kao i ostvarenim aktivnostima i naglasio da je rodno osjetljiva zaštita dio redovnih aktivnosti Ministarstva, Fonda za zdravstveno osiguranje i Instituta za javno zdravlje. Kroz redovna budžetska sredstva uspostavljen je informacijski sistem za javno zdravlje koji će omogućiti poboljšano prikupljanje i obradu podataka po polu. Implementacija ovog sistema počće tokom 2014. godine. Jedna od redovnih aktivnosti je rad na usaglašavanju indikatora za praćenje parametara koji se tiču žena sa invaliditetom, seoskih žena, romkinja, izbjeglih žena, žena žrtava trafikinga. Po pitanju unaprjeđenja i ranog otkrivanja malignih oboljenja budžetom je izdvojena posebna stavka, ali sve stavke koje se tiču zdravstvene zaštite predviđene su u budžetu Fonda za zdravstveno osiguranje u okviru transfera javnim zdravstvenim ustanovama, iz razloga što će Fond u narednoj godini funkcionisati na način što će ugovarati usluge sa javnim zdravstvenim ustanovama. Kada je u pitanju unaprjeđenje prevencije, istakao je dva pilot projekta Doma zdravlja u Danilovgradu (preventivni programi ranog otkrivanja raka dojke i raka grlića materice), a sredstva za sprovođenje testiranja u još dvije opštine u Crnoj Gori predviđena su budžetom Fonda. U 2014. godini počinju nacionalni skriningi, kroz aktivnosti Instituta i javnih zdravstvenih ustanova, po pitanju unaprjeđenja prevencije polno prenosivih bolesti, a sredstva za njihovu realizaciju planirana su budžetom Fonda. Institut za javno zdravlje sa Crvenim krstom sprovodiće aktivnosti na edukaciji romskih žena za polno prenosive bolesti. Sredstva su planirana za poboljšanje rada savjetovašta za preventivnu zdravstvenu zaštitu, a u toku su programi za testiranje na HIV (koje funkcioniše u Podgorici, Kotoru, Baru i Beranama).

Dr Mira Jovanovski Dašić informisala je Odbor da Ministarstvo zdravlja prepoznaje značaj rodne ravnopravnosti i vodeći računa o potrebama ženske populacije i dostupnosti zdravstvene zaštite, predvidjelo je 14.000 eura za ostvarivanje određenih aktivnosti utvrđenih Akcionim planom za 2014. i 2015. godinu, u okviru Strategije za reproduktivno i seksualno zdravlje. Jedan dio aktivnosti odnosi se na antenatalnu zaštitu odnosno zaštitu prije rođenja - edukacija trudnica o značaju redovnih kontrola u trudnoći sa akcentom na Romkinje i Egipćanke, izrada Kliničkog vodiča o redovnim kontrolama tokom vođenja trudnoće, unaprjeđenje rada „Škole za trudnice“ kao redovna aktivnost u okviru priprema za porođaj pri svim domovima zdravlja. Dio aktivnosti odnosi se na porođaj i uključena je edukacija svih zdravstvenih kadrova kao redovna aktivnost sa naglaskom na epiduralnu analgeziju uz primjenu savremenih metoda u porođaju, edukacija i savjetovanje porodilja sa akcentom na maloljetne majke, promovisanje dojenja, izrada vodiča za postpartalnu (postporođajnu) njegu, edukacija o kontracepciji u postporođajnom periodu. U okviru Strategije predviđeno je smanjenje incidencije i prevalencije raka grlića materice i smanjenje incidencije i prevalencije raka dojke. Predviđena je stavka planiranje porodice, aktivnosti se odnose na unaprjeđenje rada savjetovašta za planiranje porodice i edukaciju o kontraceptivnim metodama i sredstvima te o komplikacijama abortusa. Takođe, jedan dio posvećen je sterilitetu odnosno edukaciji Roma i Egipćana o mogućnosti vantjelesne oplodnje na koju svaka građanka ima pravo, a dio aktivnosti se odnosi na prevenciju abortusa i komplikacija kod prekida trudnoće. U okviru Strategije planiran je monitoring i evaluacija ovog akcionog plana. U toku 2014. godine uz donaciju UNICEF-a planirana je izrada vodiča koji će biti od velikog značaja za vođenje samog porođaja.

Dr Mira Jovanovski Dašić dala je odgovore na pitanja:

-mr Branke Tanasijević – da li su budžetom obezbijedena sredstva za pružanje podrške majkama koje nijesu u braku kako bi se uticalo na njihovu odluku da zadrže dijete umjesto da djeca budu smještena u institucije socijalne i dječje zaštite ;

-dr Ljiljane Đurašković – da li su planirana sredstva za kupovinu ginekoloških stolova za žene sa invaliditetom;

Odgovarajući na pitanje mr Branke Tanasijević, pomoćnica ministra zdravlja je saopštila da je edukacija i savjetovanje porodilja sa akcentom na maloljetne majke predviđena Akcionim planom za 2014. i 2015. godinu u okviru Strategije za očuvanje seksualnog i reproduktivnog zdravlja i da su sredstva za

realizaciju ovih aktivnosti predviđena budžetom. Naglasila je da ovaj vid edukacije smatraju izuzetno važnom iz razloga što su istraživanja pokazala da djeca koja borave u institucijama imaju i emocionalne i zdravstvene promjene, i zato ne treba dozvoliti da djeca od 0-3 godine budu u institucijama, već u hraniteljskim porodicama, ukoliko majka ne želi da dijete ostane sa njom. Naglasila je da se u Crnoj Gori intenzivno radi na razvoju hraniteljstva kao prioriternog oblika alternativne zaštite djeteta.

Na pitanje dr Ljiljane Đurašković odgovor je dao pomoćnik ministra zdravlja Nebojša Todorović i saopštio da će Ministarstvo u saradnji sa Fondom nastojati da obezbijedi sredstva za nabavku ginekoloških stolova i da Dom zdravlja Pljevlja ima ginekološki hidraulični sto, a time i ginekološku ambulantu pristupačnu ženama sa invaliditetom, koji je nabavljen 2010. godine.

Sekretarka institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Zdenka Perović informisala je Odbor o visini traženih sredstava koje je prihvatio Odbor za ljudska prava i slobode, ali ne i predlagač zakona. Budžet za ovu potrošačku jedinicu iznosi 529.574,13 € , što je u odnosu na 2013. godinu oko 2.000 € manje. Razloge zahtjeva za povećanjem budžeta Zaštitnika obrazložila je potrebom za kadrovskim jačanjem institucije.

Predsjednica Odbora postavila je pitanja: Šta je konkretno urađeno na ostvarivanju rodne ravnopravnosti i na kojim stavkama su planirana sredstva, koja radna mjesta su uslovlila potrebu za kadrovskim jačanjem, da li je planiran program prava djeteta i program donacija?

Odgovarajući na pitanja Zdenka Perović je saopštila da su sredstva izkazana kroz jedan program – Zaštita ljudskih prava i sloboda, predviđena i za sektor u kome se obrađuju pitanja rodne ravnopravnosti, da nijesu odobrena sredstva za planirano zapošljavanje jednog službenika koji bi se bavio rodnom ravnopravnošću, da nema opredijeljenih sredstava već će se opredjeljivati sa jedinstvenih pozicija u okviru jednog programa i da nema planiranih donacija.

Nakon datih odgovora, uz napomenu da se traženi podaci nijesu mogli vidjeti u obrazloženju Predloga zakona, predsjednica Odbora je izrazila očekivanje da će Zaštitnik realizovati preporuke date prilikom razmatranja Izvještaja o radu za 2012. godinu.

Savjetnica u Kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima Marijana Radunović informisala je Odbor da budžet za ovu potrošačku jedinicu iznosi 153.952,00 €. Dio sredstava namijenjen je funkcionisanju Skloništa za žrtve trgovine ljudima, a drugi dio za rad Kancelarije i implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima čija se realizacija prati u okviru Plana za postizanje rodne ravnopravnosti. U planiranju budžeta ove potrošačke jedinice i podršku Ministarstva finansija uvažena je jedna od preporuka ekspertske grupe Savjeta Evrope koja se odnosi na kadrovsko jačanje Kancelarije. Opredijeljenim sredstvima moći će da se realizuje planirano, a za aktivnosti edukativnog tipa sredstva će se obezbijediti kod partnerskih organizacija sa kojima imaju izuzetno dobru saradnju.

Nakon rasprave, predsjednica je konstatovala da je Odbor razmotrio Predlog zakona o budžetu za 2014. godinu i da će saglasno članu 137 stav 4 Poslovnika Skupštine dostaviti mišljenje Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.

Odbor je, jednoglasno, podržao Predlog ovog zakona i konstatovao da Predlog zakona nije rodno izbalansiran i samim tim otežava način njegovog razmatranja, sa aspekta nadležnosti Odbora za rodnu ravnopravnost i da je neophodno da Vlada Crne Gore učini napor kako bi se kroz zakon o završnom računu budžeta za 2013. godinu, kao i za 2014. godinu mogla pratiti primjena Zakona o rodnoj ravnopravnosti, prije svega čl.3 i 14, ali i da budžet za 2015. godinu bude rodno izbalansiran. Odbor je predložio Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, kao matičnom odboru, da predloži Skupštini Crne Gore da usvoji Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu.

Šednica je završena u 11 sati i 10 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković, s.r.

PREDŠEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak, s.r.

